

Ob nedavni stoti obletnici rojstva Bojana Adamiča (1912–1995) so minili Adamičevo leto, Adamičevi dnevi ...

»Mojster« Bojan Adamič se je rodil 9. avgusta 1912 v Ribnici na Dolenjskem. Že pred drugo svetovno vojno (1941) je v Ljubljani po začetem študiju prava končal srednjo glasbeno šolo in glasbeno akademijo, in sicer študij klavirja v razredu Janka Ravnika. V tem času je bil tudi učenec oz. študent slovitega Slavka Osterca, saj so bila njegova (inštrumentalna) interesna področja orgle, trobenta in klavir. Že v tem času (pred drugo svetovno vojno in neposredno na njenem začetku) se je posvečal zabavni glasbi, konkretno jazzu. V tem času razen prepisovanj in nekaj aranžmajev še ne zaznamo pretirane Adamičeve tovrstne glasbene ustvarjalnosti. Tudi v teh aktivnostih je bil najprej simpatizer OF, kasneje (1943–1945) pa kar aktivni bорец v partizanih. Takrat je začel s svojimi umetniškimi prvenci (*samospevi, zbori, koračnice*), saj se je od prvotnega aktivnega borca mitraljezca po okrevanju, ko je bil hudo ranjen, preselil v glavni štab NOV in POS na osvobojenem ozemlju Bele krajine. Kot njegov vidnejši vodja (najprej namestnik potem pa načelnik kulturno-prosvetnega odseka GŠ NOV in POS) je bil zadolžen za kulturno in še posebej za glasbeno življenje. Tu je ustanovil Godbo GŠ NOV in POS, bil med pobudniki ustanovitve Invalidskega pevskega zbora, igral harmoniko, klavir, orgle, bil tesen sodelavec izvajalec na Radiu Osvobodila fronta – in seveda komponiral. Izmed okoli tridesetih na novo nastalih del v tem času – kar je bil seveda svojevrstnem fenomen in so tako

Bojan Adamič pri delu, 26. feb. 1994 (Foto Tihomir Pinter)

rekoč Adamičevi kompozicijski prvenci na področju klasične, resne, umetniške glasbe – se jih je nekaj celo ohranilo: zbor *Če zapojemo veselo* (na besedilo Franceta Kosmača), samospeva *Pesem talcev* (Karel Destovnik Kajuh) in *Zdravo, tovariši!* (Tone Seliškar), *Polka* in *Uvertura* (za pihalni orkester – godbo na pihala) idr. »Mojster« jih je imenoval kar »partizanske pesmice«. Tu sta še dve komorni deli za violino in klavir: *Mesec* (= *Noč na Travnici*) in *Variacije na temo »Naglo puške smo zgrabili«*. Iz vojne je izšel s činom majorja.

Po drugi svetovni vojni je Adamič deloval kot skladatelj in dirigent na področju jazzovske in zabavne glasbe, popevk, šansonov, filmske in druge scenske glasbe. Bil je med ustanovitelji Vojaškega orkestra ljubljanski garnizije, ki je deloval vse do leta 1991, in takratnega Plesnega orkestra Radia Ljubljana, današnjega Big banda RTV Slovenija (1945–1980). V letih 1962–1966 je bil med drugim tudi stalni gost dirigent Doma JLA v Beogradu, v vsem povojnem času pa še dirigent, skladatelj in aranžer številnih uglednih festivalov zabavne in jazzovske glasbe, popevk in šansonov doma in v tujini. Potem pa je bil do svoje upokojitve (1980–1982) še direktor oz. vodja organizacijske enote Glasbena produkcija na RTV Slovenija. Dve mandatni obdobji (1976–1984) je bil tudi predsednik stanovskega Društva slovenskih skladateljev. Umrł je v Ljubljani 3. novembra 1995.

Poleg številnih jazzovskih skladb, popevk, glasbe na t. i. resnem oz. umetniškem glasbenem področju je Adamič avtor številnih priredb, aranžmajev, odrske in še zlasti filmske glasbe za več kot dvesto filmov naših in tujih producentov. Ponaša se s številnimi nagradami: s kar tremi zlatimi arenami za (filmsko) glasbo na priznanem puljskem filmskem festivalu, za svoje delo pa je leta 1979 prejel tudi (veliko) Prešernovo nagrado za življenjsko delo na področju glasbe. Dirigiral je doma in v tujini. V skladateljskem ustvarjalnem pogledu odseva Adamičeva glasba njemu lastno zvočnost, v tematiki je značilna očitna naslonitev na folklorne prvine, in to ne samo na slovenske, temveč tudi na številne južnoslovanske. Tak in podoben je Adamič tudi v obdelavi tematskega gradiva in inštrumentacijah, kot je npr. slišati v *Koncertu za klavir in orkester* (1948), dveh orkestralnih *Suitah za orkester* (1950), baletih *Bela Ljubljana* (1957) in *Naše ljubljeno mesto* (1959), v skladbah za zbor in orkester *Kiša pada* (1962), *Narodni koktajl* (1962) in *Partizanskih pesmih* (1962), v skladbi za solo bariton, dva recitatorja in orkester *Titov naprej* (1979), muzikalu *Sneguljčica* (1996) in *Requiemu* (za umrlim klovnom; 1994; tisk 2012) za pihalni orkester, vokalnega solista šansonjerko in baletne plesalce. Med popevkami je zagotovo ostala nesmrtna Adamičeva *Ko boš prišla na Bled*, med filmsko glasbo pa glasba za filme *Vesna*, *Jara gospoda*, *Trenutki odločitve*, *Ples v dežju*, *Lažnivka*, *Odpisani* idr.

V tem smislu sta zelo lepo izpadla skoraj vse leto trajajoča že omenjena *Adamičevo leto* in *Adamičeva pomlad* (2012). Vanju so se poleg številnih javnih zavodov in združenj vključili tudi Adamičevi potomci. Njegova hči Alenka je prav tisto leto poklonila marsikatero glasbenikovo lastnino različnim arhivom in zbirkam: NUK-u, Arhivu Republike Slovenije, Javnemu skladu RS za kulturne dejavnosti, Zvezi slovenskih godb, EPK Maribor 2012 idr. Prav zato je lahko nastala zelo ugledna spletna stran, morda kar prva te vrste, ki se lahko še vedno dopolnjuje (www.bojan-adamic.si), odprte so bile številne razstave (npr. *Metla za Mojstra*) v Ljubljani in Mariboru, številne slovenske godbe, tj.

pihalni orkestri pa so skozi vse leto igrali Adamičevo tovrstno glasbo. V okviru *Adamičevih dni* so v Mariboru (26.–28. oktobra 2012) skupaj z ZSG, organizacijskim odborom Leta Bojana Adamiča v okviru v EPK Maribor in JS za kulturne dejavnosti, OI Maribor, pripravili mednarodni znanstveni simpozij o Bojanu Adamiču (v UK Maribor, skupaj z Akademijo za glasbo v Ljubljani), slavnostni koncert obeh slovenskih poklicnih pihalnih orkestrov godb (Slovenske policije in Slovenske vojske) in nazadnje še koncertni dan Bojana Adamiča. Na njem je kar pet prvovrstnih slovenskih ljubiteljskih pihalnih orkestrov godb iz Maribora, Šoštanja, Idrije, Cerknice in Trbovelj igralo izključno Adamičevo (novodobno) glasbo za pihalni orkester. V tem okviru je bil izveden tudi Adamičev *Requiem*, izdali pa so tudi njegovo (izvedbeno) partituro.

Zato lahko zapišemo, da smo se Slovenci spet izkazali s tovrstnim združevanjem moči in sredstev, ljudi in denarja, ki je bilo za takšno obletnico zagotovo obsežno: od angažmaja številnih ljubiteljev do strokovnjakov na najrazličnejših (glasbenih) področjih. Pri tem niso držali križem rok ne številni posamezniki in ne poklicni glasbeniki, država, mesta in njihova združenja ter ustanove – poklicne in ljubiteljske.

Adamičevo ime z vso izkazano biografijo in bibliografijo vse to zagotovo zasluži.

